Alimenty

Polónia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne“ oraz „obowiązek alimentacyjny“? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Obowiązek alimentacyjny to zgodnie z treścią art. 128 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązek dostarczania środków utrzymania (do których należą m.in. ubrania, pożywienie, mieszkanie, opał, leki), a w miarę potrzeby także środków wychowania (do których należy m.in. dbałość o rozwój fizyczny i umysłowy oraz stworzenie możliwości zdobycia wykształcenia i zapewnienie dostępu do dóbr kultury), który obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Alimenty są to świadczenia w gotówce lub naturze, a w stosunku do dzieci – także osobiste starania o wychowanie oraz praca we wspólnym gospodarstwie domowym spełniane w ramach realizacji obowiązku alimentacyjnego.

Roszczenie o alimenty to przysługujące uprawnionemu prawo do żądania od osoby zobowiązanej wykonania ciążącego na niej obowiązku alimentacyjnego.

Obowiązek alimentacyjny co do zasady wynika z różnorodnych powiązań rodzinnych. Ze względu na rodzaj powiązań rodzinnych prawo polskie wyróżnia następujące rodzaje obowiązku alimentacyjnego:

obowiązek alimentacyjny między krewnymi oraz jego szczególna forma w postaci obowiązku rodziców względem dziecka - w przypadku krewnych do alimentów uprawniony jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku. Rodzice obowiązani są natomiast do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Dzieci powyżej 18 roku życia, tracą prawo do alimentów, o ile nie wykażą uzasadnionej ich dotychczasowymi wynikami w nauce chęci kontynuacji edukacji albo ich sytuacja zdrowotna i osobista przemawia za utrzymaniem obowiązku alimentacyjnego. Ponadto rodzice nie są obowiązani dostarczać środków utrzymania dziecku, które ukończywszy 18 lat i będąc przygotowane do wykonywania zawodu podejmuje naukę, ale zaniedbuje się w studiach, nie robi należytych postępów, nie otrzymuje zaliczeń i nie zdaje w przepisanym terminie egzaminów przez co nie kończy studiów w przewidzianym ich programem czasie.

Jeśli uzyskanie alimentów od zobowiązanego w pierwszej kolejności (rodzica) jest niemożliwe albo powiązane z nadmiernymi trudnościami, istnieje możliwość pozwania osób zobowiązanych w dalszej kolejności (np. dziadków dziecka, będących rodzicami ukrywającego się dłużnika). Jednakże wskazać należy, iż uzyskanie alimentów od dziadków nie jest uzasadnione jedynie nieuiszczaniem zasądzonych kwot przez dłużnika alimentacyjnego – aby uzyskać alimenty od dziadków uprawiony do alimentów musi pozostawać w niedostatku, a dziadkowie muszą mieć możliwość finansowe pozwalające na płacenie alimentów. Alimenty zasądzane od dziadków zazwyczaj ustanawiane są w wysokości niższej, niż te przyznane od zobowiązanego w pierwszej kolejności.

obowiązek wynikający z przysposobienia - jeżeli skutki przysposobienia polegają wyłącznie na powstaniu stosunku między przysposabiającym a przysposobionym, obowiązek alimentacyjny względem przysposobionego obciąża przysposabiającego przed wstępnymi i rodzeństwem przysposobionego, a obowiązek alimentacyjny względem wstępnych i rodzeństwa obciąża przysposobionego dopiero w ostatniej kolejności. W innym przypadku do przysposobionego mają zastosowanie zasady opisane w podpunkcie 1.

obowiązek między powinowatymi (macocha, ojczym, pasierbowie) - uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku, o ile nałożenie obowiązku alimentacyjnego będzie w danej sytuacji odpowiadało zasadom współżycia społecznego. W świetle polskiego ustawodawstwa oraz orzecznictwa niedostatek oznacza niemożność zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb związanych z utrzymaniem własnymi środkami i siłami.

obowiązek między małżonkami w czasie trwania małżeństwa – członkowie rodziny mogą domagać się realizacji ich prawa do „równej stopy życiowej" wszystkich członków rodziny. Zgodnie z art. 27 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Zadośćuczynienie temu obowiązkowi może polegać także, w całości lub w części, na osobistych staraniach o wychowanie dzieci i na pracy we wspólnym gospodarstwie domowym.

obowiązek między małżonkami po ustaniu małżeństwa – jeżeli jeden z małżonków został uznany wyłącznie winnym rozpadu małżeństwa, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, może on żądać zaspokajania swoich usprawiedliwionych potrzeb, chociażby nie znajdował się w niedostatku. W pozostałych przypadkach małżonek pozostający w niedostatku może żądać od swojego byłego współmałżonka dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym jego usprawiedliwionym potrzebom oraz możliwościom zarobkowym majątkowym byłego małżonka. Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wskazany termin pięcioletni.

obowiązek ojca dziecka urodzonego poza małżeństwem względem jego matki - ojciec nie będący mężem matki obowiązany jest przyczynić się w rozmiarze odpowiadającym okolicznościom do pokrycia wydatków związanych z ciążą i porodem oraz kosztów trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie porodu. Z ważnych powodów matka może żądać udziału ojca w kosztach swego utrzymania przez czas dłuższy niż trzy miesiące.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Przesłanką obowiązku alimentacyjnego rodziców na rzecz dziecka jest jego niezdolność do samodzielnego utrzymania się. Z uwagi na obowiązek nauki do ukończenia 18 roku życia, dziecko z reguły uprawnione jest do alimentów aż do uzyskania pełnoletniości, lub do ukończenia nauki. W sytuacji niemożności samodzielnego utrzymania się przez uprawionego do alimentów (np. choroba, niepełnosprawność) alimenty mogą przysługiwać bezterminowo.

Wskazać należy, iż wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego po ukończeniu 18. roku życia przez uprawnionego nie jest automatyczne, nie jest to również związane z decyzją wierzyciela czy też rodzica zobowiązanego do alimentacji. Do ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego konieczne jest orzeczenie sądu, który oceni, czy pełnoletnie dziecko jest zdolne do samodzielnego utrzymania się itp. Pozew o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego składa się do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela. Powyższe odnosi się do alimentów orzeczonych przez sąd, nie zaś do tzw. alimentów dobrowolnych – regulowanych na mocy prywatnego porozumienia stron.

Świadczenia z państwowego funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, zaś w przypadku nauki w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo. Warunkiem otrzymania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest uzyskiwanie dochodu w rodzinie w przeliczeniu na osobę nie przekraczającego miesięcznie kwoty 1209 zł. W przypadku przekroczenia ww. kwoty dzięki obowiązywaniu zasady „złotówka za złotówkę” osoba

uprawniona nie straci prawa do świadczenia. Osoba uprawniona otrzyma kwotę, która stanowi różnicę pomiędzy kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Jeżeli tak obliczona wysokość świadczenia będzie niższa niż 100 zł, to wsparcie nie będzie przysługiwało.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W przedmiocie alimentów możliwe jest:

1. dobrowolne wykonywanie obowiązku alimentacyjnego przez zobowiązanego,
2. strony obowiązku alimentacyjnego mogą zawrzeć ugodę pozasądową dotyczącą tego obowiązku,
3. jeśli zobowiązany nie wykonuje ciążącego na nim obowiązku możliwe jest wystąpienie do sądu rejonowego miejsca zamieszkania uprawnionego (art. 32 k. p.c.) lub pozwanego (art. 27 § 1 k.p.c.) z roszczeniem o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych lub zgłoszenie takiego żądania w trakcie postępowania o rozwód lub separację przed sądem okręgowym.

Pozew zwolniony jest od opłaty, powinien jednak spełniać wymogi pisma procesowego, tj. zawierać oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko stron, PESEL, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników; oznaczenie rodzaju pisma, dokładnie określone żądanie, a także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu, podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika z dołączonym pełnomocnictwem, wymienienie załączników, a ponadto oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz przedmiotu sporu, dalsze zaś pisma – sygnaturę akt. Do pozwu powinien być dołączony również akt urodzenia dziecka w którym pozwany o alimenty figuruje jako rodzic dziecka, ewentualnie wraz z pozwem o alimenty można złożyć pozew o ustalenie ojcostwa.

4. możliwe jest również zawarcie ugody przed notariuszem – w takiej sytuacji Sąd Rejonowy nada jedynie klauzulę wykonalności na ugodę. Wskazać jednak należy, iż zawarcie ugody przed notariuszem podlega opłacie, wniosek o nadanie klauzuli wykonalności również jest odpłatny.
5. ugodę można zawrzeć również przed sądem – w takiej sytuacji pozwany może być zwolniony od uiszczenia opłaty sądowej, lub obciążony nią tylko w połowie.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Pozew o zasądzenie alimentów mogą złożyć w imieniu uprawnionego:

- pełnomocnik, którym poza adwokatem i radcą prawnym mogą być rodzice, małżonek, rodzeństwo, wstępni lub osoby pozostające z uprawnionym w stosunku przysposobienia, jak również osoba sprawująca zarząd jego majątkiem.
- przedstawiciel organu jednostki samorządu terytorialnego właściwego w zakresie pomocy społecznej [w świetle *ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.* (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593) przedstawicielami tymi są: kierownik gminnego ośrodka pomocy społecznej oraz kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie],
- art. 61 § 1 pkt 1 kodeksu postępowania cywilnego wskazuje, iż organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażonej na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o alimenty,
- prokurator, jeśli przemawiają za tym względy ochrony praworządności oraz interesu społecznego.

W imieniu małoletnich uprawnionych działają ich przedstawiciele ustawowi. Jednakże po uzyskaniu przez małoletnich pełnoletniości, działają oni samodzielnie.

Nie jest możliwe, aby w imieniu uprawnionego działał jego konkubent lub znajomy, jeśli nie jest on jednym z podmiotów wymienionych powyżej.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego sądem właściwym rzeczowo w sprawach o alimenty jest sąd rejonowy. Właściwość miejscową określa się natomiast według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej do alimentów lub miejsca zamieszkania pozwanego. Sąd właściwy dla konkretnej gminy znaleźć można w przepisach *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw* (Dz.U. 2018 poz. 2548).

W zakresie uznawania orzeczeń sądów państw członkowskich UE w Polsce, sprawy należą do właściwości sądów okręgowych (art. 1151 (1) § 1 k.p.c.), jeżeli orzeczenie wydane zostało zanim państwo pochodzenia stało się stroną Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 331 z 16.12.2009, str. 17), tj. przed datą 18 czerwca 2011 r.

Zgodnie z art. 1153 (14) kodeksu postępowania cywilnego tytułami wykonawczymi w Rzeczpospolitej Polskiej są:

1) orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1215/2012, jeśli nadają się do wykonania w drodze egzekucji;
2) orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego;
3) europejskie nakazy zapłaty wydane przez sądy państw członkowskich UE, których wykonalność została stwierdzona w tych państwach na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1896/2006;
4) orzeczenia sądów państw członkowskich UE wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem na podstawie przepisów rozporządzenia nr 861/2007;
5) orzeczenia w sprawach alimentacyjnych wydane w państwach członkowskich UE będących stronami *Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych* (Dz.U. UE L 331 z 16.12.2009, str.17) oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe w sprawach alimentacyjnych, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 4/2009;
6) orzeczenia wydane w państwach członkowskich UE obejmujące środki ochrony wchodzące w zakres zastosowania rozporządzenia nr 606/2013, jeżeli nadają się do wykonania w drodze egzekucji.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

W sprawach o alimenty nie istnieje przymus adwokacko-radcowski. Strona może wybrać, czy będzie działała sama, czy też poprzez fachowego pełnomocnika.

Szczegółowe informacje dotyczące możliwości przyznania stronie uprawnionej do świadczeń alimentacyjnych adwokata z urzędu znajdują się w punkcie 7 i 20.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz pozwana w sprawie o obniżenie alimentów są zwolnione z obowiązku uiszczania kosztów sądowych (art. 96 ust 1 pkt 2 *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* (Dz.U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398 ze zm.)). Zwolnienie to jest całkowite, co oznacza że osoba, której zostało przyznane nie ponosi żądnych kosztów sądowych, obejmuje ono także postępowanie odwoławcze oraz egzekucyjne.

Zobowiązany do uiszczania alimentów, ubiegając się o zmianę wysokości zasądzonego zobowiązania ma również możliwość złożenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. W takiej sytuacji niezbędne jest złożenie oświadczenia o posiadanym majątku i uzyskiwanych dochodach, decyzja po rozpatrzeniu zostanie podjęta przez sąd.

Ponadto strona korzystająca ze zwolnienia od kosztów sądowych może ubiegać się o przyznanie pomocy prawnej w postaci adwokata z urzędu. W przypadku uwzględnienia wniosku, wynagrodzenie adwokata pokrywane jest przez przeciwnika strony, dla której adwokata ustanowiono, kiedy zaś osoba ta przegrywa proces, wówczas koszty adwokackie ponosi Skarb Państwa.

Uprawnienia obywateli Państw Członkowskich w powyższym zakresie uregulowane są w *ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich UE oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania* (Dz.U. 2005 nr 10 poz.67).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy do zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego oraz usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Potrzeby uprawnionego obejmują wszystko to, co jest niezbędne do jego utrzymania, nie tylko w sensie potrzeb materialnych, ale i niematerialnych (kulturalnych, duchowych), zaś potrzeby małoletnich obejmują także koszty wychowania. Jeśli zaś chodzi o możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego to bierze się pod uwagę nie dochód przez niego faktycznie uzyskiwany, lecz możliwy dla niego do osiągnięcia, jeśli wykorzystałby on w pełni swoje możliwości zarobkowe. Oznacza to, że alimenty mogą być zasądzone i egzekwowane nawet od bezrobotnego, który nie posiada stałego dochodu.

W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zmiany tej może żądać każda ze stron stosunku alimentacyjnego. W zależności od okoliczności faktycznych można domagać się uchylenia obowiązku alimentacyjnego, podwyższenia alimentów lub ich obniżenia. Przesłankami modyfikacji wysokości świadczenia są natomiast zwiększenie lub zmniejszenie się potrzeb uprawnionego oraz zwiększenie lub zmniejszenie się możliwości zarobkowych zobowiązanego.

W Polsce nie obowiązuje stała kwota alimentów ani określenie jej jako stały odsetek zarobków zobowiązanego. W 2014 r. płaca minimalna wynosiła 1680 zł (ok. 400 euro) brutto, zaś przeciętne wynagrodzenie w 2013 r. wynosiło 3650 zł (ok. 900 euro) brutto miesięcznie. W 2015 r. płaca minimalna wynosiła - 1750 zł brutto, w 2016 r. - 1850 zł brutto, w 2019 r. wynosiła 2250 zł brutto, w 2020 r. wynosiła 2600 zł brutto, w 2021 r. wynosiła 2800 brutto, w 2022 r. wynosiła 3010 zł brutto, w 2023 r. od stycznia do czerwca 3490 zł brutto, od lipca 2023 r. 3600 zł brutto, od stycznia 2024 r. 4242 zł brutto, zaś od lipca 2024 r. wynosić będzie 4300 zł brutto. W praktyce w większości przypadków alimenty zasądzane przez sądy mieszczą się w przedziale 300-1000 zł miesięcznie na 1 dziecko. Nie ma automatycznej waloryzacji lub indeksacji wysokości alimentów, zależnej od wieku dziecka lub poziomu inflacji.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Zobowiązanym do zapłaty jest dłużnik wymieniony w tytule wykonawczym. Polskie orzeczenia z reguły określają alimenty w walucie polskiej, płatne do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniego dziecka (gotówką albo przelewem bankowym), z częstotliwością raz na miesiąc, najczęściej wymagalne do 10 dnia miesiąca. W przypadku opóźnienia, wyroki przewidują odsetki ustawowe (od 8 września 2022 r. odsetki ustawowe wynoszą 12,25 % w skali roku) od brakującej kwoty (art. 481 § 2 k.c.).

Zasadą jest więc, że świadczenie alimentacyjne obciąża jedynie osobę zobowiązaną do alimentów. Jeżeli zobowiązany nie płaci alimentów dobrowolnie, osoba uprawniona może złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do organu egzekucyjnego, którym najczęściej jest komornik. Egzekucja może też być wszczęta z urzędu na żądanie sądu pierwszej instancji, który wydał orzeczenie ustalające wysokość alimentów. Osoba uprawniona może też złożyć w zakładzie pracy dłużnika lub w organie wypłacającym świadczenia rentowe lub emerytalne tytuł wykonawczy i na tej podstawie żądać potrącenia należności alimentacyjnych z wypłacanych dłużnikowi świadczeń – takie żądanie jest wiążące dla płatnika.

Po osiągnięciu pełnoletności dziecko staje się samodzielnym wierzycielem i to jemu należy przekazywać alimenty, chyba że pełnoletni wierzyciel zgodzi się na dotychczasową formę płatności (np. udzielając stosownego pełnomocnictwa i przedkładając je w organie egzekucyjnym). Nie ma przy tym potrzeby zmiany orzeczenia alimentacyjnego i wskazania, że alimenty mają być płatne pełnoletniej osobie.

Składając wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu możemy wybrać dowolnego komornika sądowego. Zgodnie z art. 921 k.p.c egzekucja z nieruchomości należy do komornika działającego przy sądzie, w którego okręgu nieruchomość jest położona. Jeżeli nieruchomość jest położona w okręgu kilku sądów, wybór należy do wierzyciela. Jednakże z postępowaniem wszczętym na wniosek jednego wierzyciela połączone będą postępowania wszczęte na wniosek innych wierzycieli. W tym celu komornik, który rozpoczął egzekucję, o wszczęciu, a następnie o ukończeniu egzekucji zawiadomi komornika, do którego mogłaby należeć egzekucja.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli zobowiązany nie wywiązuje się dobrowolnie z ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego możliwa jest egzekucja przymusowa – patrz punkt 9.

Ponadto, w świetle art. 209 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - kodeks karny* (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553) kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli sprawca naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie odbywa się z urzędu.

Art. 5 ust. 3b pkt 2 *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz.U. z 2007 r. Nr 192, poz. 1378) przewiduje możliwość wystąpienia przez organ właściwy dłużnika z wnioskiem o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika.

Dodatkowo, w przypadku bezskutecznej egzekucji, komornik może złożyć wniosek o wpisanie dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Zgodnie z art. 1083 § 2 k.p.c., wierzytelności z rachunku bankowego podlegają egzekucji na zaspokojenie alimentów w pełnej wysokości.

Zgodnie z art. 833 § 1 k.p.c., wynagrodzenie ze stosunku pracy podlega egzekucji w zakresie określonym w przepisach kodeksu pracy. Z reguły dopuszczalne jest zajęcie 60% pensji. Do trzech piątych zajmowane są również sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele, w szczególności stypendia i wsparcia (art. 831 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Dodatkowo zgodnie z art.829 k.p.c. nie podlegają egzekucji:

1) przedmioty urządzenia domowego, pościel, bielizna i ubranie codzienne, niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny, a także ubranie niezbędne do pełnienia służby i wykonywania zawodu;
2) zapasy żywności i opału niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny na okres jednego miesiąca;
3) jedna krowa lub dwie kozy albo trzy owce potrzebne do wyżywienia dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów;
4) narzędzia i inne przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika oraz surowce niezbędne dla niego do produkcji na okres jednego tygodnia, z wyłaczeniem jednak pojazdów mechanicznych;
5) u dłużnika pobierającego periodyczną stałą pracę - pieniądze w kwocie, która odpowiada niepodlegającej egzekucji części płacy za czas do najbliższego terminu wypłaty, a u dłużnika nieotrzymującego stałej płacy - pieniądze niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie;
6) przedmioty niezbędne do nauki, papiery osobiste, odznaczenia i przedmioty dłużące do wykonywania praktyk religijnych oraz przedmioty codziennego użytku, które mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, a dla dłużnika mają znaczną wartość użytkową;
7) produkty lecznicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 499, z późn. zm.) niezbędne do funkcjonowania podmiotu leczniczego w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej przez okres trzech miesięcy oraz niezbędne do jego funkcjonowania wyroby medyczne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz.U. Nr 107, poz.679 oraz z 2011 r. Nr 102, poz. 586 i Nr 113, poz.637);
8) przedmioty niezbędne ze względu na niepełnosprawność dłużnika lub członków jego rodziny.
Zgodnie z treścią art. 833 § 6 k.p.c. egzekucji nie podlegają również świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne, świadczenie wychowawcze oraz jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (Dz. U. z 2019 r. poz. 473).
Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa oraz Ministrem Finansów określi rozporządzeniem, jakie przedmioty należące do rolnika prowadzącego gospodarstwo nie podlegają egzekucji. (art.830 k.p.c.).
Ponadto, art. 831 k.p.c. stanowi, że nie podlegają egzekucji w szczególności świadczenia z pomocy społecznej w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społeczne*j (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, ze zm.) oraz wierzytelności przypadające dłużnikowi z budżetu państwa lub od Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.) przed ukończeniem udzielania tych świadczeń, w wysokości 75% każdorazowej wypłaty, chyba, że chodzi o wierzytelności pracowników dłużnika lub świadczeniodawców, o których mowa w art.5 pkt 41 lit. a i b *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.*
Art. 137 § 1 k.r.o. wskazuje, że roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech. Wskazać jednak należy, iż ww. przedawnienie dotyczy roszczeń o które nie wystąpiono
Art. 121 pkt 1) kodeksu cywilnego stanowi, że bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom - przez czas trwania władzy rodzicielskiej.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Jak wspomniano w odpowiedzi do punktu 4, pozew o zasądzenie alimentów mogą złożyć w imieniu uprawnionego m.in. kierownik ośrodka pomocy społecznej, określone organizacje społeczne, przedstawiciele organów jednostek samorządu terytorialnego właściwych w zakresie pomocy społecznej, a w niektórych przypadkach także prokurator. Podmioty te mogą również wspierać stronę powodową poprzez udział w toczącym się już postępowaniu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. Ich rola polega wtedy na wspieraniu podejmowanych w postępowaniu przed sądem działań osoby uprawnionej.
Pomocy przy składaniu wniosku o dochodzenie roszczeń alimentacyjnych za granicą udzielają sądy okręgowe pełniące na podstawie aktów prawa międzynarodowego rolę organów centralnych. Składając wniosek za pośrednictwem właściwego sądu okręgowego można również wystąpić o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej – zwolnienie od kosztów sądowych czy przyznanie pełnomocnika z urzędu – pamiętać jednak należy, iż to czy taka pomoc prawna będzie bezpłatna czy częściowo odpłatna, zależy od uregulowań państwa przyjmującego wniosek.
W przypadku osób przebywających za granicą i chcących dochodzić roszczeń alimentacyjnych od dłużnika przebywającego w Polsce, pomocy w złożeniu wniosku udzielają właściwe zagraniczne organy centralne (lista dostępna m.in. pod adresem: https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych,
które następnie, zgodnie z obowiązującym w Polsce podziałem organów centralnych, przekażą dokumentację celem nadania dalszego biegu do Ministerstwa Sprawiedliwości (Wydziału Międzynarodowych Postępowań Rodzinnych w Departamencie Spraw Rodzinnych i Nieletnich).
Istnieje również możliwość złożenia stosownego wniosku bezpośrednio we właściwym sądzie rejonowym, bądź organie egzekucyjnym.
Informacje w przedmiocie uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej mogą Państwo uzyskać również na stronie internetowej https://np.ms.gov.pl/
Wskazać jednak należy, iż polskie organy centralne – zarówno Ministerstwo Sprawiedliwości, jak i sądy okręgowe nie są pełnomocnikami stron, ani nie udzielają porad prawnych w zastępstwie profesjonalnych pełnomocników.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji.
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują tylko, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza miesięcznie kwoty 800 zł, zaś od 1 lipca 2020 r. – kwoty 900 zł.
Od 1 lipca 2020 r. obowiązuje również zasada „złotówka za złotówkę" – jeśli dochód w rodzinie w przeliczeniu na osobę przekroczy ww. kwotę 900 zł, wsparcie zostanie obniżone – będzie przysługiwać w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie (art. 9 ust. 2a). Przy czym, gdyby wówczas świadczenie wynosiło mniej niż 100 zł, zostanie wydana decyzja odmowna i nie zostanie ono wypłacone (art. 9 ust. 2b).
Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej. Realizacja świadczeń z funduszu może być także przekazana do jednostki organizacyjnej gminy np. do ośrodka pomocy społecznej.
Jeśli jednak uprawniony do zaliczki alimentacyjnej przebywa w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (np. ośrodek pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład poprawczy lub areszt śledczy), rodzinie zastępczej, zawarł związek małżeński lub ma dziecko i jest uprawniony do zasiłku rodzinnego świadczenie z funduszu alimentacyjnego nie będzie jej przyznane.
Ustawa ta ma zastosowanie tylko w tych przypadkach, kiedy osoba uprawniona zamieszkuje w Polsce przez okres otrzymywania świadczenia. Więcej informacji znajduje się na stronie https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego

14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

Jeśli dłużnik ma miejsce zamieszkania za granicą, natomiast osoba uprawniona mieszka w Polsce, Sąd Okręgowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej, pełniąc rolę właściwego organu centralnego, udzieli jej pomocy w przygotowaniu wniosku o alimenty. Pomoc ta polega na udzielaniu osobom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych wszelkich potrzebnych informacji, pomocy w skompletowaniu wymaganych dokumentów oraz sprawdzeniu wniosku pod względem formalnym przed przesłaniem do właściwego zagranicznego organu centralnego.

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak (właściwego organu centralnego wyznaczonego na podstawie art. 49 Rozporządzenia 4/2009)

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wniosek przesyłany na podstawie *Rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych* w części A wypełniany jest przez Sąd Okręgowy.

Lista Sądów Okręgowych pełniących funkcję organu centralnego (stan na marzec 2024 r.)

Sąd	Adres	Tel. (+48)	Faks (+48)	E-mail
Sąd Okręgowy w Białymstoku	Referat Wizytacyjny ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 745 92 20		oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	Obrót Prawny z Zagranicą ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 499 04 88		patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy	IX Wydział Wizytacyjny ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 325 31 55		oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Częstochowie	Oddział Administracyjny ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 368 44 25		prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	Oddział Administracyjny pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 611 24 09		oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	Oddział Administracyjny ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 321 31 19	58 3213104	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	Samodzielna Sekcja Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 338 00 52		oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	Obrót prawny z zagranicą ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 725 67 02 95 725 67 18	95 7202807 95 7256790	sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	Oddział Administracyjny - Obrót Prawny z Zagranicą al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 641 51 13	75 7525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kaliszu	Referat do spraw Wizytacji al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 765 77 38	62 5944544	wizytacja@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	Sekcja Skarg i Wniosków oraz Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 607 01 83 32 783 68 06		obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl dawid.kaczmarzyk@katowice.so.gov.pl wojciech.gryzlo@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kielcach	VIII Wydział Wizytacyjny ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 340 23 20 41 340 23 82 41 340 24 92	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koninie	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 246 45 57	63 2451421	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koszalinie	Oddział Administracyjny ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 342 87 50	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Krakowie	Oddział Administracyjny ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 619 52 41 12 619 52 62 12 619 52 04	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	Oddział Administracyjny ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 437 36 71 13 437 36 73	13 4320570	obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	VII Wydział Wizytacyjny ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 754 50 36	76 7545099	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	Sekcja Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 46010 04	81 4601138	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	Oddział Administracyjny ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 216 62 81 (wew./int.254) 86 216 6282 (wew./int.254) 86 216 62 83 (wew./int.254) 86 216 62 84 (wew./int.254) 86 215 42 52		sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	XI Wydział Wizytacyjny (p. 118) Pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 677 87 99	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Nowym Sączu	Oddział Administracyjny ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 448 21 85 18 448 21 43		alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Olsztynie	VIII Wydział Wizytacyjny ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 521 60 49	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	VIII Wydział Wizytacyjny pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 541 81 34	77 5418109	obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 765 01 30	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	Oddział Administracyjny ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 649 41 59 44 649 41 21		oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	Oddział Administracyjny pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 269 73 20 24 269 73 64	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	Sekcja ds. Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 628 37 30 61 628 37 31 61 628 37 34	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Przemyślu	Oddział Administracyjny ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 676 13 36	16 6761353	magdalena.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	VII Wydział Wizytacyjny ul. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 677 67 80		wizytacje@radom.so.gov.pl monika.tomala@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rybniku	Oddział Administracyjny ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 784 05 78	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	VII Wydział Wizytacyjny Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 875 63 94	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Siedlcach	Oddział Administracyjny ul. Sądowa 2	25 640 78 46		poczta@siedlce.so.gov.pl marzena.sosnowska@siedlce.so.gov.pl

	08-110 Siedlce			
Sąd Okręgowy w Sieradzu	Oddział Administracyjny Al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 826 66 50 43 826 66 07	43 656 8975	sekretariat@sieradz.so.gov.pl oz@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	Referat do spraw Wizytacji ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 846 95 43 59 846 95 13	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozlowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sosnowcu	Referat do spraw Wizytacji ul. S. Żeromskiego 3 41-205 Sosnowiec	32 368 73 68		oz@sosnowiec.so.gov.pl referat.wiz@sosnowiec.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Suwałkach	Referat do spraw Wizytacji ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 563 12 13 87 563 13 00		sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.klekotko@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	Obrót Prawny z Zagranicą ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 483 01 70 91 483 01 47	91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Świdnicy	Oddział Administracyjny pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 851 82 87	74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajaczkowska@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	Oddział Administracyjny ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 25 93		oz@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	Oddział Administracyjny ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 688 74 09	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	Oddział Administracyjny ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 610 56 09	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Warszawie	XIX Wydział Wizytacyjny al. „Solidarności” 127 00-898 Warszawa	22 440 11 54 22 440 60 77	22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl grzegorz.maslowski@warszawa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	IX Wydział Wizytacyjny ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 417 73 93		oz@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Włocławku	Oddział Administracyjny ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Włocławek	54 412 03 65	54 412 0365	oz@wloclawek.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	VI Wydział Wizytacyjny ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 748 2138		oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	Oddział Administracyjny ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 631 69 27 84 631 69 28		aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	VIII Wydzial Wizytacyjny pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 322 02 21	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl malwina.biedniak@zielona-gora.so.gov.pl

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych nie nakłada na wnioskodawców obowiązku korzystania z pośrednictwa organu centralnego państwa jego zamieszkania. Może on od razu przesłać wniosek do właściwego polskiego sądu, spełniając wymagania formalne przewidziane w Rozdziałach IV i VI Rozporządzenia oraz kodeksu postępowania cywilnego.

Dane organów przesyłających wskazane zostały w witrynie internetowej:

https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych

Organy przesyłające państw obcych wskazane w oświadczeniach do Rozporządzenia udzielają osobie uprawnionej wszelkich informacji, pomagają jej skompletować wymagane dokumenty oraz badają jej wniosek pod względem formalnym oraz przesyłają wniosek za granicę.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

W sytuacji, kiedy doszło do zasądzenia świadczenia alimentacyjnego, a sprawa należy do zakresu zastosowania rozporządzenia nr 4/2009, wierzyciel zamieszkały za granicą może skorzystać z trybu przewidzianego przez ten akt i zwrócić się do właściwego organu przesyłającego państwa, w którym ma miejsce on zamieszkania bądź przesłać wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia obcego – do właściwego sądu (por. punkt 5). Wniosek o wszczęcie egzekucji składa się do kancelarii dowolnego komornika sądowego.
Jeśli wierzyciel mieszka w państwie, z którym Polskę łączy konwencja lub umowa dwustronna dotycząca uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach alimentacyjnych, to pomoc taka udzielana jest w zakresie przewidzianym przez tę umowę. Z reguły umowy dwustronne przewidują wystąpienie bezpośrednio do sądu polskiego albo za pośrednictwem sądu państwa, które wydało orzeczenie. W drugim wypadku przekazanie wniosku następuje za pośrednictwem organów centralnych, którymi najczęściej są Ministerstwa Sprawiedliwości lub organy zgłoszone dla Konwencji Nowojorskiej:
http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf
Dane sądów znajdują się na stronie
https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny
natomiast komorników na stronie: http://komornik.pl/

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, od dnia 18 czerwca 2011 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W Polsce obowiązują przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67 ze zm.) oraz Dyrektywy Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze (Dz.Urz. UE L 26/41 z dnia 31.01.2003 , s. 90), uzupełniające postanowienia kodeksu postępowania cywilnego i ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Strona oczekująca przyznania jej konkretnej formy pomocy (np. ustanowienia adwokata, tłumaczenia dokumentów, zwrotu kosztów podróży), powinna wyraźnie poinformować o tym sąd we wniosku na formularzu europejskim https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-pl.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

W dniu 28 kwietnia 2011 r. uchwalona została ustawa nowelizująca k.p.c. i inne ustawy (Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego, ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich UE oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - (Dz.U. z 2011 r., Nr 129, poz.735), na mocy której polski organ centralny może zlecić przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego przez organ właściwy dla dłużnika. Jeżeli miejsce pobytu pozwanego lub uczestnika nie jest znane, Ministerstwo Sprawiedliwości kieruje zapytania do centralnych i lokalnych rejestrów i ewidencji (w tym ma możliwość skorzystania z bazy PESEL.SAD) w celu ustalenia właściwości sądu, komornika lub udzielenia odpowiedzi na wniosek o podjęcie szczególnych działań. Obecnie nie są planowane zmiany w podstawach ustawowych, finansowaniu i zespole organu centralnego w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51.

Ta strona jest częścią portalu Twoja Europa.
Państwa opinia na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your Europe
This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 22/03/2024
Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.